

**Χαιρετισμός του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου του Μουσείου
Βυζαντινού Πολιτισμού κ. Χαράλαμπου Μπακιρτζή στα εγκαίνια της έκθεσης
«ELLE: Η Γυναίκα στην Αρχαιότητα», στο Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού, στη
Θεσσαλονίκη**

Κύριε Γενικέ Πρόξενε,

Στο πρόσωπο της Πρώτης Κυρίας Φιλίππας Καρσερά Χριστοδουλίδη συγχαίρω από μέρους του Διοικητικού Συμβουλίου (ΔΣ) του Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού (ΜΒΠ), το Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών, το Τμήμα Αρχαιοτήτων, το Γενικό Προξενείο της Κυπριακής Δημοκρατίας και την επιμελήτρια κα Catherine Louis Nikita για τη διοργάνωση της έκθεσης «ELLE: Η Γυναίκα στην Αρχαιότητα», την οποία το ΜΒΠ με ιδιαίτερη χαρά υποστηρίζει, φιλοξενώντας την στην αίθουσα «Κυριάκος Κρόκος».

Προτάσσω στον σύντομο χαιρετισμό μου την ξεχωριστή διαχρονικά και ηγετική, μέσα στην κυπριακή οικογένεια, θέση της γυναίκας. Έκπληκτος μένει ο εξ Ελλάδος επισκέπτης της Κύπρου, όταν στα κοιμητήρια της Νήσου διαβάζει σε επιτύμβιες επιγραφές ονόματα γυναικών με ολοκληρωμένο οικογενειακό βίο, με παιδιά και εγγόνια, να συνοδεύονται από το πατρώνυμο και όχι από το επώνυμο του συζύγου τους.

Πανάρχαια στην Κύπρο, η λατρεία της γυναικείας θεότητας της γονιμότητας, όπως εικονίζεται στα κυπριακά προϊστορικά ειδώλια, αργότερα ήλθε, από την Ανατολή και εγκαταστάθηκε στην Κύπρο ως Αστάρτη, με ποδήρες, όπως εικονίζεται σε αφιερωματικά αγαλματίδια, ένδυματα, βαρύτιμα κοσμήματα και κρατώντας περιστέρι σε τελετουργική στάση ακινησίας.

Είναι οι Έλληνες που μετέπλασαν τη γονιμότητα της Αστάρτης σε ομορφιά, και αντί ενός ανεικονικού λίθου που λατρευόταν στο πανάρχαιο ιερό της Παλαιπάφου, είδαν να αναδύεται η Αφροδίτη από τη θάλασσα στην πέτρα του Ρωμιού. Η Πέτρα του Ρωμιού, ένας τεράστιος παραθαλάσσιος βράχος μαρμάρου, δεν κύλησε από τα βουνά, όπως πολλοί νομίζουν, ούτε τον έριξε ο Διγενής, αλλά αναδύθηκε ωςάν η Αφροδίτη, όπως ολόκληρη η Κύπρος άλλωστε, από τον βυθό του Ωκεανού, κατά τη γεωλογική σύγκλιση της αφρικανικής και ευρασιατικής πλάκας, εξηγώντας έτσι την

πολυκύμαντη ιστορία της Μεγαλονήσου μεταξύ ηπειρών και θαλασσών, και το αμετακίνητο σθένος των Κυπρίων έναντι επιδρομών και καταιγίδων.

Στη Γυναίκα απευθύνονται τα περίφημα πανάρχαια σονέτα *Poèmes d'amour*, που έγραψε τον 16^ο αι. στα κυπριακά ελληνικά ο Στέφανος Λουζινιάν (1537-1590) από το Κίτι της Λάρνακας. Στη Γυναίκα απευθύνεται και η *Ανεράδα* (1893) του Βασίλη Μιχαηλίδη από το Λευκόνοικο της Μεσαορίας, και το δίστιχο που ο Γιώργος Σεφέρης κατέγραψε το 1954 στη Δημοτική Αγορά της Αμμοχώστου: *Το πλάσμα να τη δει 'ρρωστά/έχω πέντε παιδιά σωστά/και πάλιν αγαπώ την.*

Το ερωτικό βλέμμα, το λεγόμενο «Δείν», Κυρίες και Κύριοι, εκφράζεται σε πολλά δημοτικά κυπριακά δίστιχα, τα παλαιότερα των οποίων ανάγονται στους προ της Αλώσεως (1453) χρόνους – *Ποιος είδεν τέθοκιον πόλεμον να πολεμούν τα μμάδκια/ δίχως μαχαίρια και σπαθικά να γίνωνται κομμάτια.*

Μέσα στην καθολική παραδοχή του πολυσήμαντου της Γυναίκας στην Κύπρο, όπως αφηγείται και η έκθεση που σήμερα εγκαινιάζεται, δεν είναι περίεργο ότι πάνω στα ερείπια του ναού της Αφροδίτης στην Παλαίπαφο, κτίστηκε τον 13^ο αι., η εκκλησία της Παναγίας, εξού και η γνωστή στην Κύπρο επωνυμία της, Παναγία η Αφροδίτισσα.